

MAJRA DAUTBEGOVIĆ
Zastupnica u Predstavničkom domu
Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 24-05-2022			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01-	02-	1052	22

H 8x

PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM

n/r Predsjedavajući g. Mirsad Zaimović

Na osnovu članka 163. i 165. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08 i 26/20) radi razmatranja i prihvatanja, dostavljam Vam ***NACRT ZAKONA O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O TRANSPLATACIJI ORGANA I TKIVA U SVRHU LIJEČENJA.***

Nacrt Zakona dostavljam u prilogu ovog akta kao zaseban dokument.

ZASTUPNICA

Majra Dautbegović

Dautbegović Majra

NACRT

**ZAKON
O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O TRANSPLATACIJI ORGANA I TKIVA U
SVRHU LIJEČENJA**

Sarajevo, svibanj 2022.godine

Z A K O N
O IZMJENI I DOPUNAMA ZAKONA O TRANSPLATACIJI ORGANA I TKIVA U
SVRHU LIJEČENJA

Članak 1.

U Zakonu o transplataciji organa i tkiva u svrhu liječenja („Sl. novine FBiH“ broj: 75/09 i 95/17), u članku 20. iza stava (3). dodaju se novi stavovi (4) i (5) koji glase:

(4) "Iznimno od stava 3. ovog članka, ljudski organ živog darivatelja, koji se zbog biološke inkompatibilnosti ne može presaditi srodnom primaocu ili supružniku odnosno izvanvanbračnom partneru, može se presaditi nesrodnom primaocu, u okviru programa ukrštene donacije između dva ili više parova."

(5) "Bliže uvjete i način sprovođenja programa iz stava 4. ovog članka, propisuje ministar."

Dosadašnji stav (4) postaje stav (6.)

Članak 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenim novinama Federacije BiH.

I - USTAVNOPRAVNI I ZAKONSKI OSNOV

Ustavnopravni osnov za donošenje Zakona o transplataciji organa i tkiva u svrhu liječenja („Sl. novine FBiH“ broj: 75/09 i 95/17), sadržan je u odredbi članka odredbi člana IV. A. 7. 20. tač. d) a u vezi sa odredbama članka III. 2. tač. b) i članka III. 3. st. (1) i (3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Naime, odredbom članka III. 2. tač. b) propisano je da su federalna vlast i kantoni nadležni za zdravstvo, dok je odredbama članka III. 3. st. (1) i (3) propisano da federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču ove oblasti.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Obrazloženje

Odredbom članka 20. Zakona o transplataciji organa i tkiva u svrhu liječenja („Sl. novine FBiH“ broj: 75/09 i 95/17) uzimanje organa, odnosno tkiva od živog darivaoca može se provoditi u korist primaoca organa, odnosno tkiva samo u slučaju rodbinske veze, bračnog i izvanbračnog partnerstva i srodstva po tazbini zaključno sa četvrtim stupnjom srodstva. Međutim, često se događa da se organ živog darivatelja zbog biološke inkompatibilnosti ne može presaditi srodnom primaocu, supružniku ili izvanbračnom partneru, što bi se upravo navedenim dopunama Zakona omogućilo na način da se to uradi nesrodnom, u okviru programa ukrštene donacije gdje bi se uključilo dva ili više para.

Unakrsna, križna ili domino transplantacija u svijetu se već uveliko primjenjuje, zakonom je dozvoljena i u zemljama u okruženju, a prema riječima stručnjaka daje pozitivne rezultate. Ideja o transplantaciji organa "unakrsno" rodila se krajem 1980-ih u SAD-u.

Za pacijente koji nemaju svog odgovarajućeg donora unakrsna transplantacija je velika prilika, jer imaju šansu da dobiju organ od darivatelja sa kojim nisu u srodstvu, dok pak njegov donor daruje organ drugom pacijentu. Preko unakrsne transplantacije pacijenti mogu dobiti organ bez visokog imunološkog rizika. Program unakrsne transplantacije povećava šanse da se nađe pogodan organ iste krvne grupe kao i odgovarajuće tkivne podudarnosti.

Transplantacija ukrštenog bubrega je metoda transplantacije u kojoj dva strana para izmjenjuju bubrege. Transplantacija ukrštenog bubrega pruža nadu pacijentima koji nemaju povezanu osobu da im doniraju bubrege i koji ne mogu pronaći preminulog darivatelja.

Oboljela osoba obično prima bubrege od užeg člana obitelji. No, događa se da između darivatelja i primatelja nema genetske kompatibilnosti, unatoč odnosu - krvna grupa se razlikuje ili je krvna grupa kompatibilna, ali tzv. unakrsna podudarnost je pozitivna, tj. primatelj razvija antitijela protiv tkiva davatelja što bi moglo dovesti do odbacivanja transplantata. Tada takav par ide u bazu podataka i čeka da se pronađe par sa sličnim problemom. Ako se nakon ispitivanja pokaže da postoji kompatibilnost antigena između dva strana para, može se izvršiti unakrsna transplantacija, tj. pacijent iz prvog para prima donatorski bubrege iz drugog para, koji je, uprkos tome što je pacijentu neznancu, ispostavilo se da je njegov "genetski blizanac". Zauzvrat, donorni bubrege iz prvog para ide neznancu primatelju iz drugog para. Transplatacija bubrega može uključivati ne samo dva, već i tri, četiri ili čak šest parova koji se međusobno razlikuju. Tada je to transplantacija lanca. Transplantirani pacijenti sa ovim metodom imaju dug i zdrav život, te znatno veće mogućnosti izlječenja.

Prednost transplantacije od živog darivatelja je u tome što je vrijeme čekanja na transplantacijskoj listi relativno kraće, a bubrež presaden od živog darivatelja ima duži životni vijek. Kod živog darivatelja bubrež ostaje izvan tijela (a sam tim nije opskrbljen krvlju) samo 2 sata, a kod umrlog najmanje 20 sati. Posljedično, živi bubrež je kvalitetniji i djeluje mnogo dulje nakon transplantacije (u prosjeku 15 godina) od mrtvog darivatelja (10 godina). Posljedično, ljudi koji dobiju bubrež od živog donora žive dulje. Bitni su i troškovi. Ljudi koji čekaju transplantaciju bubrega osuđeni su na dijalizu godinama, a cijena godišnje dijalize je cijena jedne transplantacije.

III - OBRAZLOŽENJE PRAVNIH RJEŠENJA

Članom 1. predlaže se izmijeniti odredbe važećeg članka 20. na način da se omogući živim darivateljima koji zbog biološke nekompatibilnosti ne mogu presaditi organ ili tkivo srodnom primatelju, supružniku ili izvanbračnom partneru, da to učine nesrodnim križanjem. -transplantacija.

Članom 2. predloženih izmjena i dopuna propisano je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

IV - FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provedbu ovog zakona u Proračunu Federacije Bosne i Hercegovine nije potrebno osigurati dodatna finansijska sredstva.